

Biuletyn Klimatyczny

W tym numerze:

Felieton redaktora	2
Konferencja w Poznaniu w pigułce.....	2
Stanowisko Koalicji Klimatycznej	5
Stanowisko WWF Polska.....	6
Działania Koalicji Klimatycznej podczas Konferencji COP14 w Poznaniu.....	7
Propozycje Japonii przed COP14	9

COP 14/MOP 4 w Poznaniu 1-12 grudnia br.

Od redaktora:

Otrzymujecie Państwo ten specjalny numer Biuletynu Klimatycznego w przeddzień rozpoczęcia 14 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmiany Klimatu (COP 14) i 4 Spotkania Stron Protokołu z Kioto (MOP 4). Dlatego wszystkie artykuły w tym numerze poświęcone są temu wydarzeniu.

Zbigniew Karaczun i Andrzej Kassenberg piszą o tym, co się w Poznaniu powinno stać i co się najprawdopodobniej wydarzy. Jakie zagadnienia będą dyskutowane, jakich wyników negocjacji należy się spodziewać, które z problemów będą łatwiejsze, a które trudniejsze do rozwiązania. Tekst nie skłania do optymizmu, o porozumienie w trakcie COP 14/MOP4 będzie bardzo trudno i eksperci oczekują, że możliwe będzie jedynie zbliżenie stanowisk. Z punktu widzenia członków organizacji ekologicznych taki rezultat COP 14 będzie niepowodzeniem. Jak wynika z przedstawionych w numerze stanowisk – zarówno całej Koalicji Klimatycznej, jak i jednej z organizacji członkowskich WWF Polska – nasz kraj może zostać uznany przez społeczność międzynarodową za współodpowiedzialnego tego niepowodzenia. Jest to spowodowane brakiem aktywnej polityki ochrony klimatu, którą powinien prowadzić kraj – gospodarz Konferencji oraz zatrzymaniem przez Polskę prac nad wdrażaniem instrumentów Wspólnotowego Pakietu Klimatyczny – Energetycznego. Pomimo tego, że COP/MOP zacznie się za chwilę, brak jest pewności czy do Poznania przyjedzie Premier RP Pan Donald Tusk. I jeśli zdecyduje się przyjechać, to z jakim przesłaniem? Czy zadeklaruje gotowość Polski do osiągnięcia głównego celu krajowej polityki klimatycznej – 40% redukcji emisji gazów cieplarnianych w 2020 roku w odniesieniu do roku bazowego? Taka deklaracja z pewnością zatarałaby złe wrażenie jakie spowodowało opóźnienie prac przez Polskę nad przyjęciem Pakietu. Czy też – jak to zapowiadał wcześniej – będzie wzywał przywódców Chin i Indii, żeby blokowali postęp negocjacji klimatycznych. Smutne jest to, że na kilka dni przez rozpoczęciem rozmów w Poznaniu brak jest w tej sprawie jasności.

Wątpliwości, że trzeba działać na rzecz ochrony klimatu nie ma społeczeństwo obywatelskie. Dlatego pozarządowe organizacje ekologiczne będą w Poznaniu bardzo aktywne. W niniejszym numerze Biuletynu przedstawiamy działania planowane przez polskie organizacje, jakie będą realizowane w Poznaniu w trakcie Konferencji. Z informacji przedstawionych w tym artykule wynika, że pomiędzy 1 a 12 grudnia dzięki zaangażowaniu polskich działaczy ekologicznych wydarzy się w stolicy Wielkopolski wiele. Mamy nadzieje, że działania te pozostawią trwałą ślad w świadomości Polaków.

Ostatni artykuł napisał Pan Ryuichi Tanabe, Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Japonii w Rzeczypospolitej Polskiej. W bardzo interesujący sposób zaprezentowano tu w jaki sposób Japonia zamierza prowadzić swoją politykę klimatyczną i jakimi instrumentami chciałaby współpracować w realizacji tej polityki z innymi państwami.

Kiedy przeczytałem artykuł Pana Ryuichi Tanabe, Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Japonii przypomniał mi się mój pobyt w Kioto w trakcie trzeciej Konferencji Stron. Do Kioto przyjechałem na zaproszenie Climate Action Network, ale jak się później dowiedziałem, mój pobyt w znacznej mierze finansowany był przez fundację powołaną przez największe japońskie koncerny przemysłowe. Fundacja stworzona z poparciem Rządu Japonii nie tylko nie starała się blokować negocjacji klimatycznych, ale wręcz wspierała negocjatorów podejmujących nieraz trudne decyzję o konieczności redukcji emisji gazów cieplarnianych (GHG). Jej celem było też edukowanie najwyższej kadry menedżerskiej Japonii, że czasy tanich surowców i energii skończyły się i w długofalowym interesie firm jest dokonywanie znaczących modernizacji w celu ograniczenia emisji.

Jak wynika z artykułu, Japonia tę lekcję odrobiła z wynikiem celującym. Przedstawione przez Pana Ambasadora stanowisko jest progresywne i zawiera najważniejszy – z punktu widzenia skuteczności globalnych działań – postulat: doprowadzenie do 60 – 80 % redukcji emisji GHG w połowie XXI wieku. Czytając tekst Pana Ambasadora Tanabe zastanawiałem się więc kto powinien być gospodarzem Szczytu Klimatycznego w 2008 roku: Polska czy Japonia ?

To pytanie staje się jeszcze bardziej zasadne w świetle pasywnej postawy Rządu RP wobec konieczności podejmowania działań na rzecz ochrony klimatu. Brak jest w Polsce zrozumienia, że ochrona klimatu nie jest jedynie problemem ekologicznym, ale w znacznie większym stopniu także społecznym. Przekonani o tym są nie tylko mieszkańcy odległych od Polski krajów, których

mieszkańcy cierpią z powodu katastrof klimatycznych, ale także – coraz częściej – obywatele Polski, których dobytek niszczą niespotykane częste huragany, a życie utrudnia coraz częściej występująca susza.

Nie jest jeszcze za późno, żeby to zmienić. W moim przekonaniu – a opinię taką podziela większość członków Koalicji Klimatycznej – gdyby na początku obrad Premier Tusk przyjechał do Poznania i ogłosił publicznie, że Polska jest gotowa aktywnie działać na rzecz ochrony klimatu i realizować przyjęty w polityce klimatycznej cel redukcyjny, to zapewne zmieniłoby to obraz naszego Kraju w oczach opinii publicznej. Oczywiście za słowami muszą pójść działania – przede wszystkim w zakresie efektywności i oszczędnego wykorzystywania energii, ale także w odniesieniu do wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Nie tylko jako członek organizacji pozarządowej, ale przede wszystkim jako Polak mam nadzieję, że tak się stanie i nie będę się musiał wstydić za polski rząd i polskich polityków.

Zbigniew Karaczun

P.S. W trakcie trwania Konferencji Stron w Poznaniu (1 – 12 grudnia) zachęcam wszystkich do odwiedzania strony internetowej Koalicji Klimatycznej: <http://www.koalicjaklimatyczna.org> oraz nowego portalu klimatycznego prowadzonego przez Instytut na rzecz Ekorozwoju: <http://www.chronmyklimat.pl/>. Będziemy się starali zamieszczać tam bieżące, najważniejsze informacje o tym co dzieje się w Poznaniu, jak przebiegają negocjacje, jakie jest stanowisko prezentowane przez polską delegację, jakie działania prowadzą polskie organizacje ekologiczne. Mamy nadzieję, że pozwoli to nawet tym, którzy do Poznania nie będą mogli przyjechać, poczuć się tak, jakby w negocjacjach uczestniczyli !

Konferencja w Poznaniu w pigułce

W trakcie COP13 przyjęto tzw. Bali Action Plan, czyli program określający kluczowe zagadnienia, które powinny być pilnie rozwiązane przez strony Konwencji Klimatycznej. Należą do nich:

- redukcja emisji gazów cieplarnianych (GHG) do poziomu, który zapewni osiągnięcie podstawowego celu Konwencji (stabilizacja składu atmosfery na poziomie, który zapobiegnie niebezpiecznej, antropogennej jego zmianie);
- wsparcie dla działań adaptacyjnych do zmian klimatu przez Fundusz na rzecz Adaptacji;

- zapewnienie rozwoju i transferu nowoczesnych, chroniących klimat, technologii do krajów rozwijających się;
- finansowanie działań na rzecz ochrony klimatu i adaptowania się do jego zmian w krajach rozwijających się[1].

Wszystkie te kwestie będą przedmiotem negocjacji w czasie COP14. Ponadto w trakcie spotkania w Poznaniu ma nastąpić przegląd realizacji Protokołu z Kioto.

Konferencja w Poznaniu powinna być punktem zwrotnym negocjacji, kamieniem milowym zapewniającym, że podczas COP15 w Kopenhadze możliwe będzie osiągnięcie porozumienia określającego ramy działań na rzecz ochrony klimatu po 2012 roku [2].

W odniesieniu do potrzeby redukcji emisji gazów cieplarnianych, negocjacje koncentrują się na trzech sprawach:

- długoterminowa strategia redukcji emisji i strategia współpracy pomiędzy stronami UNFCCC[3] w celu powstrzymania antropogennej zmiany klimatu,
- uzyskanie porozumienia w sprawie wielkości redukcji emisji gazów cieplarnianych przez kraje rozwinięte w drugim okresie zobowiązań (tzw. post-Kioto, tj. po roku 2012) oraz
- włączenie państw rozwijających się do systemu wiążących zobowiązań do redukcji emisji po 2012 roku.

Poziom zaawansowania rozmów w każdym z tych obszarów jest różny. O ile w odniesieniu do wizji długofalowej współpracy nie ma zasadniczych różnic i strony zgadzają się, że konieczna jest redukcja emisji GHG o co najmniej 50% w 2050 roku w porównaniu z rokiem bazowym, to w pozostałych kwestiach istnieją fundamentalne różnice w stanowiskach.

Dotyczą one przede wszystkim:

- możliwości zrealizowania przez kraje rozwinięte zobowiązań podjętych w Kioto (redukcyjnych i finansowych);
- skali redukcji czyli przyszłych zobowiązań krajów rozwiniętych;
- zobowiązań krajów rozwijających się do mocniejszego włączenia się w działania na rzecz ochrony klimatu;
- finansowania - co do skali i mechanizmów działań w krajach rozwijających się przez kraje rozwinięte;
- uruchomienia transferu technologii.

Istotną trudnością w osiągnięciu porozumień będzie okres przejściowy w administracji w Stanach Zjednoczonych, gdyż podczas COP14 kraj ten zapewne przyjmie pasywną politykę w oczekiwaniu na wykrystalizowanie się jasnego stanowiska w najważniejszych kwestiach negocjacyjnych u nowej administracji w Waszyngtonie.

Kluczowymi graczami w procesie negocjacji są: Unia Europejska, Grupa G-77 (w tym Chiny), Indie, Brazylia, RPA, Meksyk, Korea Pd.,

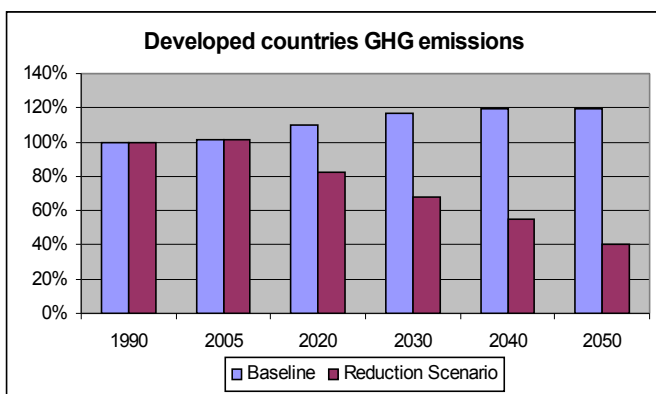
Argentyna i Chile, kraje najsłabiej rozwinięte i małe państwa wyspiarskie, USA, Japonia, Rosja, Kanada, Australia.

Każda z tych grup ma odmienne wyjściowe stanowisko negocjacyjne odzwierciedlające rozbieżne interesy, wynikające ze specyfiki gospodarczej, wrażliwości na zmiany klimatu, priorytetów polityki krajowej i zagranicznej itp.

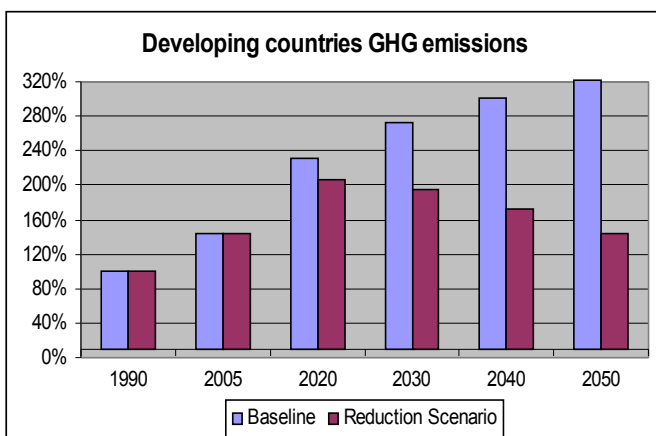
W odniesieniu do potrzeby redukcji emisji po 2012 roku Unia Europejska widzi konieczność zobowiązania się krajów wysoko rozwiniętych do redukcji na poziomie 20 – 30% w 2020 r. w odniesieniu do roku bazowego, co zgodne jest z postanowieniami Rady Europejskiej z marca 2007 roku. Na tak wysoką redukcję nie zgadza się jednak większość pozostałych krajów Aneksu I. Kraje rozwijające się wskazując na konieczność głębokiego ograniczenia emisji przez kraje rozwinięte, nie zgadzają się na przyjęcie własnych zobowiązań redukcyjnych już po roku 2012. Organizacje pozarządowe natomiast wskazują, że dla zapewnienia realizacji celu Konwencji Klimatycznej w latach 2012 – 2020 konieczna jest redukcja emisji w krajach rozwiniętych o co najmniej 40%. Większość organizacji pozarządowych stoi również na stanowisku, że redukcja powinna być w pierwszym rządzie dokonana przez kraje rozwinięte, a dopiero w trzecim okresie zobowiązań (czyli po roku 2020) przez kraje rozwijające się. Poniżej zaprezentowano zestawienie obrazujące zróżnicowaną sytuację krajów rozwiniętych i rozwijających się:

- a) kraje rozwinięte posiadają :
 - historyczną odpowiedzialność za wzrost stężenia GHG.
 - prawne zobowiązania do redukcji emisji w ramach UNFCCC.
 - zasoby i możliwości bycia liderem.
- b) kraje rozwijające się posiadają:
 - duże zróżnicowanie państw w grupie G 77.
 - bardzo szybko wzrastającą emisję (w niektórych państwach).
 - duże potrzeby rozwojowe, małą odpowiedzialność historyczną, dużą liczbę ludności.

Na rysunku 1 i 2 przedstawiono prognozę zmian w wielkości emisji gazów cieplarnianych z krajów rozwiniętych i rozwijających się w zależności od przyjętego scenariusza rozwoju – bazowego, zakładającego brak aktywnej polityki ochrony klimatu oraz redukcyjnego, przewidującego podejmowanie różnorodnych działań na rzecz ograniczenia emisji.

Rys. 1. Prognoza zmiany wielkości emisji gazów cieplarnianych z państw rozwiniętych w zależności od przyjętego scenariusza rozwoju

Rys. 2. Prognoza zmiany wielkości emisji gazów cieplarnianych z państw rozwijających się w zależności od przyjętego scenariusza rozwoju

Fundusz Adaptacji został utworzony w ramach UNFCCC w 2007 roku. Do chwili obecnej nie stworzono jednak efektywnego systemu zasilania tego funduszu, tak aby dysponował on wystarczającymi środkami na wspieranie działań adaptacyjnych w najuboższych i najbardziej narażonych na skutki zmian klimatu krajach: Afryce, krajach wyspiarskich oraz w regionach deltowych wielkich rzek Azji. Zdaniem części Stron UNFCCC, a także większości organizacji pozarządowych GEF nie jest właściwą instytucją do administrowania środkami Funduszu Adaptacji. Wielkość potrzeb finansowych adaptacji szacuje się na ok. 86 miliardów dolarów rocznie w okresie 2008 – 2015. Jest to ok. 0,2% PKB krajów rozwiniętych (ok. 1/10 wydatków wojskowych tych państw). Chiny zgłosiły ostatnio, że potrzebne jest zaangażowanie państw wysokorozwiniętych na poziomie 0,7-1,0% PKB rocznie.

Problemy adaptacji są tłem do szerszego zagadnienia – transferu technologii służących ochronie klimatu (i adaptowania się do jego zmian) z krajów rozwiniętych do państw rozwijających się. Pomimo zobowiązań wynikających z przepisów Konwencji

Klimatycznej, jak i licznych deklaracji o gotowości krajów bogatych do wspierania technologicznego regionów uboższych brak jest praktycznych procedur umożliwiających taki transfer wiedzy i rozwiązań. W sierpniu br. w trakcie konferencji w Akrze, G-77 i Chiny zgłosiły propozycję nowego mechanizmu transferu technologii. Propozycja ta powinna być przedmiotem aktywnych negocjacji w trakcie COP14 w Poznaniu, tak aby przygotować grunt dla porozumienia na COP15.

Warto tu wskazać na inicjatywę Polski, opracowaną przez Ministra Środowiska na podstawie jego doświadczeń z kierowania Ekofunduszem, aby dla wsparcia transferu technologii wykorzystać środki pochodzące z częściowego umorzenia długów krajów rozwijających się (ekokonwersja).

Zgłaszane są także różne inne propozycje jak np. uwzględnienie podejścia sektorowego do redukcji emisji z wykorzystaniem metody benchmarkingu. Prowadzone będą także rozmowy dotyczące uwzględniania lasów w przyszłych porozumieniach.

Ze względu na istotną rozbieżność stanowisk pomiędzy poszczególnymi państwami osiągnięcie porozumienia w Poznaniu we wszystkich ww. kwestiach nie będzie prawdopodobnie możliwe. Tym niemniej należy dążyć do zbliżenia stanowisk i zawężania pola negocjacyjnego przez minimalizację różnic w wizji poszczególnych Stron UNFCCC. Można uznać, że sukcesem Poznania będzie przyjęcie politycznej deklaracji Stron o zakończeniu negocjacji o działaniach po 2012 roku w trakcie Konferencji Stron w grudniu 2009 roku w Kopenhadze, choć zapewne nawet tego nie uda się uzyskać (prawdopodobnie na zakończenie COP14 przedstawione zostanie jedynie tzw. *Chair Summary* – podsumowanie rezultatów negocjacji jednak bez ich akceptacji przez wszystkie strony negocjacji).

Zgodnie z porozumieniem osiągniętym w trakcie COP13 jedynym zagadnieniem, w odniesieniu do którego negocjacje powinny w Poznaniu zostać w pełni zakończone to dokonanie II przeglądu zaawansowania wdrażania Protokołu z Kioto. Choć uzyskano tu znaczący postęp, to nadal istnieją istotne różnice pomiędzy stronami dotyczące zakresu tego przeglądu, co może spowodować, że uzyskanie porozumienia w Poznaniu będzie trudne.

Zdaniem strony rządowej za sukces konferencji uznać będzie można:

- uzyskanie zbliżenia stanowisk przede wszystkim w sprawie długoterminowego celu redukcyjnego (wg UE to 50% redukcja do roku 2050);
- zawężenie różnic w poglądach Stron co do przyszłych zobowiązań krajów rozwiniętych tj. redukcji emisji po roku 2012;

- przyjęcie tekstu negocjacyjnego umożliwiającego prowadzenie negocjacji w roku 2009;
- przyjęcie programu pracy na rok 2009.

Stanowiska takiego nie akceptuje Koalicja Klimatyczna polskich organizacji pozarządowych, a także liczne międzynarodowe organizacje ekologiczne, zdaniem których bez osiągnięcia w Poznaniu porozumienia co do wielkości przyszłych zobowiązań redukcyjnych nie będzie możliwe zakończenie negocjacji zobowiązań na lata 2013 – 2020 w trakcie COP15 w Kopenhadze. Koalicja Klimatyczna jako minimum domaga się, aby w Poznaniu:

- potwierdzone zostało jednoznacznie, że negocjacje nowego Protokołu zakończą się w 2009 roku w trakcie COP15 w Kopenhadze;
- przyjęto porozumienie, że w drugim okresie zobowiązań wielkość redukcji emisji gazów cieplarnianych z państw rozwiniętych wyniesie 40% w odniesieniu do roku bazowego;
- osiągnięte zostało porozumienie, że wielkość redukcji globalnej emisji w 2050 roku wyniesie co najmniej 50 – 60% w stosunku do roku bazowego;
- przyjęte zostały wytyczne w odniesieniu do sposobu finansowania Funduszu Adaptacji i kryteria do transferu technologii do krajów rozwijających się;
- zakończony został II przegląd realizacji wymagań Protokołu z Kioto.

Ponadto polskie organizacje pozarządowe współpracujące w ramach Koalicji Klimatycznej

uznają, że Rząd Polski, jako gospodarz COP 14 powinien:

- oficjalnie potwierdzić cel krajowej polityki klimatycznej, tj. osiągnięcie 40% redukcji emisji gazów cieplarnianych w 2020 roku w porównaniu z rokiem bazowym;
- ogłosić przystąpienie do tworzenia Narodowego Planu Działań Rozwoju Odnawialnych Źródeł Energii oraz Narodowej Strategii Efektywności Energetycznej jako głównych instrumentów realizacji tego celu.

Koalicja Klimatyczna oczekuje także, że w zapewnienie sukcesu Konferencji w Poznaniu włączy się cały rząd, a nie jak dotychczas jedynie resort środowiska.

Zbigniew M. Karaczun, Andrzej Kassenberg

[1] Polska zrezygnowała ze statusu kraju z gospodarką w okresie transformacji w 2006 roku.

[2] Aby było to możliwe konieczne jest podpisanie porozumienia w trakcie COP 15 w Kopenhadze w 2009 roku – jak wskazują bowiem doświadczenia Protokołu z Kioto potrzeba co najmniej 3-5 lat od podpisania porozumienia do jego wejścia w życie (tj. ratyfikowania umowy przez odpowiednią ilość państw).

[3] Oficjalny skrót nazwy Konwencji Klimatycznej po ang. UNFCCC – United Nations Framework Convention on Climate Change czyli Ramowa Konwencja o Ochronie Klimatu ONZ.

[4] Aneks I obejmuje kraje rozwinięte czyli kraje należące do OECD, UE oraz z gospodarką w okresie transformacji.

[5] GHG – z ang. Greenhouse gases czyli gazy cieplarniane

[6] Global Environmental Facility.

[7] UN Human Development Report 2007/2008: Fighting climate change: human solidarity in a changing world. www.hdr.undp.org/en/media

[8] Friend of the Earth International Strategy Paper COP14/MOP4, Poland 2008.

Stanowisko Koalicji Klimatycznej

w sprawie bieżącej polityki klimatycznej i energetycznej Polski
w kontekście 14 Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych
w sprawie Zmiany Klimatu.

Koalicja Klimatyczna z niepokojem śledzi defensywną politykę Polski w odniesieniu do ochrony klimatu. Obecna postawa rządu polskiego jest niegodna gospodarza Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmiany Klimatu. Dlatego uznajemy za niezbędne przedstawienie poniższych postulatów:

Gospodarzem Konferencji Stron jest Rząd Polski, a nie Ministerstwo Środowiska, a odpowiedzialność za sukces Konferencji spoczywa na wszystkich członkach Rządu.

W sposób szczególny dotyczy to Premiera RP, konstytucyjnie odpowiedzialnego za kreowanie polityki zagranicznej Polski i tworzenie jej właściwego wizerunku. Dlatego też oczekujemy, że Premier weźmie udział w obradach wysokiego szczebla Konferencji w Poznaniu i potwierdzi gotowość naszego kraju do realizacji strategicznego celu „Polityki klimatycznej Polski” przyjętej przez rząd w 2003 roku, tj. redukcji emisji gazów cieplarnianych w okresie 1988 – 2020 o 40%. Taka deklaracja będzie zgodna z projektem „Polityki energetycznej Polski do 2030 roku”, gdzie za cel

stawia się zeroenergetyczny wzrost oraz uzyskanie 20% udziału odnawialnych źródeł energii w jej finalnym zużyciu. Znaczący potencjał oszczędzania energii, który można uruchomić już od dzisiaj, wymaga stworzenia Narodowego Programu Wzrostu Efektywności Energetycznej. Program przyczyniłby się do aktywnego włączenia samorządów lokalnych, małych i średnich przedsiębiorstw i gospodarstw domowych do działań w tym kierunku. Oznaczałoby to nie tylko zmniejszenie zużycia energii i racjonalizację kosztów jej użytkowania, ale także pobudzenie innowacyjności, nawiązanie współpracy przedsiębiorstw z instytucjami naukowymi i firmami doradczymi, produkcję na rzecz oszczędzania i efektywnego użytkowania energii, czyli wykorzystanie krajowych osiągnięć naukowo-technicznych i tworzenie miejsc pracy. Obecnie rząd ma do dyspozycji mechanizm białych certyfikatów, który mógłby w krótkim czasie przynieść znaczącą poprawę w zakresie efektywnego użytkowania energii. Narodowy Program powinien być tak skonstruowany, aby co roku następowała poprawa efektywności energetycznej o co najmniej 2-3%. Oczekujemy, że w swoim wystąpieniu w trakcie COP14 Premier w imieniu rządu polskiego zadeklaruje przygotowanie takiego Programu w pierwszej połowie 2009 r.

Polska posiada znaczący potencjał rozwoju energetyki odnawialnej. Obecnie wykorzystujemy jedynie 17,4% tego, co jest ekonomicznie uzasadnione w odnawialnej energetyce. Dlatego też uznajemy za niezbędne pilne przygotowanie programu wdrożeniowego osiągnięcia co najmniej 15-20% udziału OZE w finalnym zużyciu energii do roku 2020/30 wraz z harmonogramem działań oraz projektami niezbędnych

mechanizmów prawnych, finansowych, informacyjnych i instytucjonalnych. Odnawialna energetyka powinna dominować na znaczącym obszarze naszego kraju (poza dużymi obszarami zurbanizowanymi). Przyczyniłoby się to do wzrostu bezpieczeństwa energetycznego kraju, rozwoju lokalnego na terenach wiejskich oraz powstawania na nich „zielonych” miejsc pracy. Zatrudnienie w energetyce odnawialnej jest 15 razy większe na jednostkę produkcji niż w energetyce jądrowej. Deklaracja opracowania takiego Programu w I połowie 2009 r. powinna zostać przedstawiona na forum COP 14 jako wyraz troski Polski o sprawy ochrony klimatu globalnego.

Koalicja Klimatyczna oczekuje, że Polska, jako gospodarz 14 Konferencji Stron Konwencji Klimatycznej, zaakceptuje pakiet energetyczno-klimatyczny UE i podejmie działania dla jego pełnego wdrożenia.

W tym celu należałoby powołać Pełnomocnika Rządu, który koordynowałby wszelkie działania służące wprowadzeniu w życie zapisów pakietu w taki sposób, aby nasz kraj w roku 2013 był do niego w pełni przygotowany.

Organizacje członkowskie Koalicji Klimatycznej:
Dolnośląska Fundacja Ekorozwoju, Fundacja Aeris Futuro, Fundacja Efektywnego Wykorzystania Energii, Fundacja Ekologiczna Ziemi Legnickiej Zielona Akcja, Greenpeace, Fundacja Ekologiczna Arka, Instytut na rzecz Ekorozwoju, Klub Gaja, Liga Ochrony Przyrody, Polska Zielona Sieć, Polski Klub Ekologiczny Okręg Dolnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnośląski, Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki, Polski Klub Ekologiczny Okręg Wielkopolski, Społeczny Instytut Ekologiczny, Stowarzyszenie Ekologiczne Eko-Unia, WWF, Zielone Mazowsze

Stanowisko WWF Polska

**dotyczące unijnego pakietu klimatyczno – energetycznego
i polskiej prezydencji COP14**

Już za niecały miesiąc oczy całego świata zwrócone będą w kierunku Polski. Czternasta Konferencja Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP14) na dwa tygodnie zgromadzi w Poznaniu delegacje ponad 190 państw. Jest to ostatnia prosta przed przyszłorocznym spotkaniem w Kopenhadze, w którym zapaść musi ostateczne porozumienie co do konkretnych działań całej społeczności międzynarodowej w odpowiedzi na postępujące ocieplenie klimatu.

Polska, jako gospodarz konferencji klimatycznej ONZ, powinna nie tylko odgrywać przewodnią i konstruktywną rolę w procesie negocjacyjnym, ale też, przede wszystkim, wyraźnie podkreślać

swoje zaangażowanie w walkę ze zmianami klimatycznymi. Niezbędne jest potwierdzenie obowiązywania i konsekwentna realizacja Polityki Klimatycznej Polski [1], zakładającej do 2020 roku redukcję emisji gazów cieplarnianych o 40% w odniesieniu do roku 1988.

Wyrazem realnego zaangażowania w zahamowanie wzrostu temperatury globalnej będzie przyjęcie europejskiego pakietu klimatyczno-energetycznego, który wyznacza konkretne ścieżki dojścia do dwudziestoprocentowej redukcji emisji gazów cieplarnianych. Jednym z instrumentów pakietu jest europejski system handlu emisjami (EU ETS), zakładający sprzedaż uprawnień do emisji dla sektora energetycznego na aukcjach już od roku

2013. Ma on między innymi zapobiec osiągnięciu nadmiernych i nieuzasadnionych zysków przez omawiany sektor, tak jak to miało miejsce w poprzednim okresie rozliczeniowym ETS, oraz skierować wpływy do budżetu państwa.

Polscy politycy i eksperci sektora energetycznego, prezentując własne raporty, tworzą czarne scenariusze sugerujące, że po wprowadzeniu pakietu klimatyczno-energetycznego cena energii wzrośnie o 100%, a nawet 300%, głównie dzięki wymogowi nabywania uprawnień do emisji na aukcjach.

Tymczasem raport [2] na zlecenie WWF przez New Carbon Finance, wykazuje, że wprowadzenie rozdziału uprawnień do emisji CO₂ na zasadzie aukcji nie odbije się znacząco na cenach energii. Według autorów raportu efektem całkowitego rozdziału uprawnień na aukcjach będzie wzrost cen najwyżej o 28%. Taka podwyżka mogłaby być w całości zrekompensowana z dodatkowych zysków, jakie będą wpływać do budżetu Polski z aukcji. W latach 2013-2020 będą to kwoty rzędu 5-7 mld euro rocznie. Dodatkowo w tym samym czasie około 2 mld Euro możemy uzyskiwać co roku ze sprzedaży nadwyżek uprawnień, jakimi dysponować będziemy w ramach zobowiązań Protokołu z Kioto.

Dylemat „darmowy rozdział uprawnień do emisji czy aukcje?” jest w rzeczywistości pytaniem o to, czy kierować pieniądze do portfeli spółek energetycznych, czy przeznaczyć je na realizację polityki klimatycznej w Europie i krajach rozwijających się, a w Polsce na zwiększenie efektywności energetycznej, rozwój odnawialnych źródeł energii i promocję transportu publicznego.

WWF domaga się przyjęcia pakietu klimatyczno-energetycznego jeszcze w grudniu 2008, podczas sesji Parlamentu Europejskiego, w trakcie trwania Czternastej Konferencji Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie

Zmian Klimatu. Akceptacja pakietu przez Parlament Europejski byłaby z pewnością silnym bodźcem dla delegatów państw przybyłych na Szczyt do akceptacji wstępnego tekstu globalnego porozumienia zastępującego Protokół z Kioto, którego podpisanie jest obecnie planowane na grudzień 2009, tak aby umożliwić ratyfikację przed rokiem 2013.

Domagamy się zaprzestania prób osłabiania kluczowego instrumentu polityki klimatycznej Wspólnoty - pakietu klimatyczno-energetycznego. Rząd argumentuje swoje działania szczególnym uzależnieniem polskiej energetyki od węgla, nie dostrzegając zarazem ogromnych rezerw w gospodarce pozwalających na ograniczenie zużycia energii i zmniejszenie emisji. Taka postawa polskiego Rządu, zwłaszcza w świetle ostatnich wypowiedzi Premiera RP w Chinach, szukającego za wszelką cenę sojuszy w krajach, których gospodarka jest oparta na węglu, stawia pod wielkim znakiem zapytania sens polskiej prezydencji COP14.

Wybór jest prosty, albo w interesie przyszłych pokoleń Polska staje się liderem w dziedzinie innowacji i ograniczania emisji gazów cieplarnianych, albo pozostajemy hamulcowym Europy i wykorzystując stare technologie, dalej marnotrawimy energię.

Ireneusz Chojnacki - WWF Polska

[1] „*Polityka klimatyczna Polski. Strategie redukcji emisji gazów szklarniowych w Polsce do roku 2020*” został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 4.11.2003 roku. Zakłada on redukcję emisji tych gazów w 2020 roku o 40% w stosunku do 1988 r. Cel ten jest realny - do roku 2007 osiągnięto redukcję emisji w stosunku do 1988 r. o 32%.

[2] Raport pt. „*Wpływ systemu aukcyjnego na ceny energii elektrycznej w Europie po roku 2012*”
http://www.wwf.pl/informacje/publikacje/klimat/NewCarbonFinance_Impact.pdf

Działania Koalicji Klimatycznej podczas Konferencji COP14 w Poznaniu.

Ramową Konwencję w sprawie Zmian Klimatu uważa się za jedną z najważniejszych światowych umów ekologicznych. Na konferencji COP14 w Poznaniu w okresie od 1 do 12 grudnia spodziewamy się od 8 do 9 tysięcy gości. Na ten czas zaplanowane zostały liczne działania organizacji pozarządowych zrzeszonych w Koalicji Klimatycznej. Wiele akcji zaplanowano na dzień 6 grudnia w ramach Światowego Dnia Akcji na rzecz Klimatu (Global Day of Action for Climate). W tym czasie zorganizowany zostanie między innymi przejazd rowerowy i Marsz dla Klimatu. Celem planowanych akcji

jest zwiększenie zainteresowania zwykłych ludzi problemem zmian klimatu, a także pokazanie krajowym i zagranicznym politykom, że społeczeństwo obywatelskie obserwuje proces negocjacji i oczekuje dobrych decyzji i zdecydowanych działań na rzecz ochrony klimatu.

Celem planowanych działań organizacji pozarządowych jest także zwiększenie zainteresowania mediów polskich i międzynarodowych problemami ochrony klimatu oraz podniesienie świadomości zagrożeń.

COP14 – Koalicja Klimatyczna – Poznań

5 XII	Impreza snowboard'owa – sportowcy będą apelować o działanie w sprawie ochrony klimatu	WWF
6 XII	Godz. 11:00 - Przejazd rowerowy Rowery dla Klimatu, rozpoczęcie: ul. Św. Marcina przed Zamkiem	Polski Klub Ekologiczny Okręg Mazowiecki (PKE OM)
6 XII	Godz. 12:00 Marsz dla Klimatu, start Plac Wolności	PKE OM, Stowarzyszenie Lepszy Świat, Pracownicza Demokracja, Krytyka Polityczna, Zieloni2004, Stowarzyszenie Młoda Socjaldemokracja
6 XII	Godz. 19:00 NGOs Party dla klimatu, Tuba Club Muzyczny, ul. Małe Garbary 6	PKE OM
6-7 XII	Wyjazd do Nadleśnictwa Babki dla gości COP14 (4 autobusy) gdzie będą prezentowane Dobre Praktyki na przykładzie Święta Drzewa. (współorganizator Lasy Państwowe)	Klub Gaja
6-7 XII	Udział w Forest Day 2 - Uniwersytet Adama Mickiewicza	Fundacja Aeris Futuro
8 XII	Otwarcie Centrum Rozwiązań Systemowych - wystąpienie Prezydenta Miasta Poznania, Plac Wolności	Greenpeace
9 XII	Koncert Britten Symfonia z przemówieniami i projekcjami. Plac Wolności	Greenpeace
1-12 XII	Eco Biuletyn – wersja polskojęzyczna	PKE OM
	Punkt informacyjny Koalicji Klimatycznej, hala nr 5, Międzynarodowe Targi Poznańskie	PKE OM
1-12 XII	<p>WYDARZENIA WEWNĄTRZ KULI - PLAC WOLNOŚCI - Interaktywna wystawa - monitor i menu wybierane myszką - pozwalająca oglądać krótkie filmy dokumentalne na temat klimatu i energii oraz skutków zmian klimatycznych.</p> <p>Spersonalizowana petycja - krótkie przesłanie do delegatów na COP14, przygotowane na podstawie opinii i wypowiedzi zwykłych ludzi przedstawione ostatniego dnia Konferencji.</p> <p>Przemówienie dnia - przemówienia będą nagrywane i puszczane w multimedialnych standach.</p> <p>Workshop dla dzieci: Mała sztuka i rzemiosło - budowanie pojazdu napędzanego energią słoneczną.</p> <p>Fabryka Podkoszulek - malowanie.</p> <p>Multimedialne standy - prezentacje najbardziej wstrząsających wydarzeń dotyczących zmian klimatu.</p> <p>Misie polarne rozdające ulotki i zapraszające do wejścia do kuli.</p>	Greenpeace
	<p>Akcja „Czyste powietrze, dobry klimat”, w ramach ogólnopolskiego IV Dnia Czystego Powietrza:</p> <p>Wystawy: „Kochasz dzieci, nie pal śmieci”, „Nie śmiećcie, nie trujcie segregujcie” w Centrach Handlowych;</p> <p>Happening „Dioksyna atakuje” Plac Wolności</p>	Fundacja Arka
	Prezentowanie posterów związanych z efektywnością energetyczną, hala nr 5, Międzynarodowe Targi Poznańskie	Fundacja na Rzecz Efektywnego Wykorzystania Energii
1-12 XII	Stoisko promocyjne, punkt informacyjny Koalicji Klimatycznej, hala nr 5, Międzynarodowe Targi Poznańskie	Polski Klub Ekologiczny Okręg Górnoląski
	Wystawa zdjęć Marka Kamińskiego i Beaty Pawlikowskiej obrazujących „Skutki zmian klimatu”, Stary Browar	WWF
	Udostępnienie Kalkulatora CQ dla uczestników COP, punkt informacyjny Koalicji Klimatycznej, hala nr 5, Międzynarodowe Targi Poznańskie	Fundacja Aeris Futuro
	Prezentacja działań Klubu Gaja wspólnie z Lasami Państwowymi. Punkt informacyjny Koalicji Klimatycznej, hala nr 5, Międzynarodowe Targi Poznańskie	Klub Gaja
	Wydarzenie edukacyjno-artystyczne „Obróńcy Drzew”, Plac Wolności	Klub Gaja
	Wystawa na Dworcu Głównym PKP	Polska Zielona Sieć
12 XII	Akcja Miś Teddy - demonstracja solidaryzująca się z misiami polarnymi - do akcji zapraszane są dzieci ze swoimi misiami, Plac Wolności	Greenpeace
14 XII	Chińskie latarnie zamykające Centrum Rozwiązań Systemowych (CRS), Plac Wolności	Greenpeace

(1) Problem zmian klimatu jest sprawą niecierpiącą zwłoki. Dla jego rozwiązania niezbędne jest szybkie utworzenie międzynarodowego programu ramowego, który pozwoli osiągnąć redukcję emisji na całym świecie. Podczas konferencji COP13 w grudniu 2007 roku osiągnięto porozumienie w sprawie przyszłego programu i podjęto decyzję o rozpoczęciu negocjacji, które doprowadzą do jego przyjęcia podczas konferencji COP15 w Kopenhadze pod koniec roku 2009. (Plan Działania z Bali). Podczas konferencji COP14, która odbędzie się pod koniec bieżącego roku w Poznaniu, ma być przeprowadzona analiza i uporządkowanie stanowisk i propozycji różnych krajów, aby móc w przyszłym roku nadać negocjacjom bardziej konkretny kształt.

(2) Japonia, chcąc odegrać wiodącą rolę w dyskusji na temat budowy przyszłych ram programowych, ogłosiła w maju 2007 roku plan „Cool Earth 50” i zaproponowała strategię długoterminową, w ramach której wszystkie kraje świata mają postawić sobie za cel 50-procentową redukcję globalnej emisji gazów cieplarnianych w porównaniu ze stanem obecnym. Zaproponowała także trzy zasady z myślą o utworzeniu nowych ram programowych na lata od roku 2013:

- W pracach biorą udział wszystkie główne kraje-emitenci, a ich celem jest wykroczenie poza założenia Protokołu z Kioto i redukcja emisji na całym świecie.
- Program powinien być elastyczny i zróżnicowany, biorący pod uwagę uwarunkowania w poszczególnych krajach.
- Aby pogodzić ochronę środowiska i utrzymanie rozwoju gospodarczego zostaną wykorzystane technologie oszczędzania energii.

(3) W styczniu 2008 roku ogłoszona została „Koncepcja promocji idei Cool Earth”.

- W ramach tworzenia nowych ram programowych, które będą obowiązywać po wygaśnięciu Protokołu z Kioto, Japonia chce podjąć wraz z innymi głównymi krajami-emitentami działania zmierzające do redukcji emisji gazów cieplarnianych w przyszłości, przyjmując docelowe poziomy emisji dla poszczególnych krajów. Japonia zaproponowała również podejście sektorowe, tak by zapewnić sprawiedliwy podział obciążeń związanych z redukcją emisji.
- Jako element międzynarodowej współpracy na rzecz ochrony środowiska, Japonia jasno zadeklarowała chęć transferu do większej

- liczby krajów swoich zaawansowanych technologii ekologicznych, które zostały przez nią opracowane w ciągu ostatnich 30 lat celem efektywniejszego wykorzystania energii. Japonia ogłosiła utworzenie „Cool Earth Partnership”, które umożliwi przekazanie w ciągu 5 lat około 10 mld dolarów krajom rozwijającym się, które podejmą starania, aby pogodzić redukcję gazów cieplarnianych i rozwój gospodarczy, przyczyniając się w ten sposób do stabilizacji klimatu na świecie. Celem programu jest udzielanie wsparcia w dziedzinie ograniczania emisji, dostosowania społeczeństwa i gospodarki do zmian klimatu oraz dostępu do czystej energii. W dniu 7 listopada partnerstwo obejmowało 63 kraje, z których 7, w tym Indonezja, zaczęło już otrzymywać pomoc na konkretne cele.

- W zakresie innowacyjności, Japonia chce grać wiodącą rolę w procesie przekształcania Ziemi w planetę niskowęglową i w ciągu 5 lat przeznaczy 30 mld dolarów, aby przyspieszyć rozwój rewolucyjnych technologii oraz transformację w kierunku społeczeństwa niskowęglowego.

(4) W Japonii od dawna znane jest pojęcie *mottainai*, które oznacza, że rzeczy są zbyt cenne, by je marnować. Japończycy posiadają wiedzę, jak żyć w zgodzie ze środowiskiem, w maksymalnym stopniu wykorzystując dostępne zasoby. Na przykład, gdy po wielokrotnych przerwaniach ubrania nie nadawały się do noszenia, robiło się z nich kołdry czy poduszki, a gdy i one stały się beużyteczne, przeznaczano je na ścierki.

Musząc dwukrotnie zmierzyć się z kryzysem naftowym, Japonia z jednej strony zaangażowała się w rozwój sposobów efektywnego wykorzystania energii, zaś przy wykorzystaniu nowych technologii udało jej się osiągnąć nadzwyczajny wzrost gospodarczy. Na przykład emisja CO₂ w stosunku do PKB w 2005 roku wynosiła 0,24 kg na każdego dolara, co stanowiło zaledwie 1/3 średniej światowej (0,75 kg), podczas gdy w Rosji wskaźnik ten miał wartość 4,41 kg, a w Chinach 2,68 kg. Propozycja Japonii jest zakorzeniona w tego typu doświadczeniach i osiągnięciach.

(5) Japonia angażuje się ponadto w rozwój rewolucyjnych technologii – pracuje nad poprawą wydajności elektrowni wykorzystujących węgiel kamienny oraz udoskonaleniem procesów hutniczych; opracowuje przyszłościowe rozwiązania dla przemysłu motoryzacyjnego, takie jak samochody typu plug-in hybrid (auta o napędzie hybrydowym podłączane do sieci) oraz auta na ogniwa paliwowe; prowadzi jedno z najbardziej zaawansowanych na świecie badań nad energią słoneczną.

Oprócz tego Japonia wystąpiła z własną inicjatywą – na posiedzeniu rządu w lipcu tego roku zatwierdzony został „Plan działań celem utworzenia społeczeństwa niskowęglowego”.

Założenia planu są następujące:

- „Cel Japonii” – redukcja do 2050 roku emisji gazów cieplarnianych o 60-80% w stosunku do stanu obecnego.
- „Rozwój rewolucyjnych i popularyzacja już istniejących zaawansowanych technologii” – opracowywanie rewolucyjnych technologii zgodnie z mapą drogową, dalsza popularyzacja zaawansowanych technologii, którymi dziś dysponujemy.
- „System przestawienia całego kraju na tryb niskowęglowy” – próbné uruchomienie jednolitego ogólnokrajowego rynku handlu emisjami.

(6) Japonia, jako gospodarz, przewodniczyła lipcowemu szczytowi G8 w Toyako na Hokkaido, podczas którego problem zmian klimatu był najważniejszym tematem.

Kraje G8 uzgodniły, że będą nalegać, by wszystkie państwa-sygnatariusze Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu zaakceptowały długoterminowy cel redukcji globalnej emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o połowę do 2050 roku, a następnie przyjęły go jako cel globalny. Jest to bardzo ważna deklaracja, która ożywi negocjacje na forum ONZ.

Kraje G8 osiągnęły także porozumienie w sprawie realizacji ambitnego planu średnioterminowego dotyczącego docelowych poziomów emisji dla poszczególnych krajów, jak również w sprawie podjęcia międzynarodowej inicjatywy na rzecz opracowywania rewolucyjnych technologii. Członkowie szczytu podzielili też pogląd, że proponowane przez Japonię podejście sektorowe jest użyteczne.

(7) W połączeniu ze szczytem odbyło się także spotkanie Głównych Gospodarek Świata (MEM), w którym wzięło udział 16 krajów – oprócz państw G8 także Chiny, Indie, Korea Południowa, Australia, RPA, Indonezja, Meksyk, Brazylia oraz przedstawiciel UE.

Po raz pierwszy w historii przywódcy 16 Głównych Gospodarek Świata, które są odpowiedzialne za 80% światowej emisji gazów cieplarnianych, przeprowadzili gorącą dyskusję na temat różnorodnych zagadnień dotyczących zmian klimatu.

W rezultacie, oprócz przyjęcia do negocjacji w ONZ projektu zatwierdzenia długoterminowego celu redukcji emisji, uzyskano jasne zapisy dotyczące osiągania przez poszczególne kraje średnioterminowych docelowych poziomów emisji oraz wdrażanie rzeczywistych działań hamujących emisję gazów cieplarnianych w każdym z tych krajów. Uważa się, że osiągnięcie tego porozumienia jest wyrazem silnej woli politycznej przywódców biorących udział w spotkaniu.

(8) Z myślą o grudniowej konferencji COP14 w Poznaniu, we wrześniu Japonia przedstawiła następujące propozycje rządowe dotyczące budowy nowych ram programowych w sprawie zmian klimatu.

- Apel, aby nowe ramy zostały zatwierdzone w postaci nowego protokołu lub poprzez rewizję starego.
- Przedstawienie wspólnej wizji – propozycja przyjęcia zatwierdzonego podczas szczytu G8 w Toyako celu redukcji globalnej emisji o przynajmniej 50% do 2050. Promowanie rozwoju rewolucyjnych technologii m.in. poprzez wzmacnianie współpracy międzynarodowej i realizacja idei społeczeństwa niskowęglowego celem osiągnięcia założonego celu długoterminowego.
- Jeżeli chodzi o obowiązki poszczególnych krajów dotyczące poziomów redukcji emisji w nowych ramach programowych, proponowane są następujące rozwiązania:
 - Poszczególne kraje rozwinięte wyznaczają sobie docelowe poziomy emisji i mają obowiązek je zrealizować. Są one określane na podstawie stopnia redukcji oraz całkowitego poziomu emisji z kilku lat, włączając w to rok ostatni. Zostaną utworzone standardy dla krajów, które przyjmą na siebie ten obowiązek jako kraje rozwinięte. Za takowe uznani zostaną członkowie OECD oraz kraje będące na podobnym poziomie rozwoju.
 - Kraje rozwijające się zostaną podzielone na grupy o różnej skali zobowiązań w zależności od poziomu rozwoju gospodarczego.
 - W przypadku głównych krajów rozwijających się, jako cele wiążące przyjęte zostaną cele wydajnościowe głównych sektorów oraz całej gospodarki.
 - Pozostałe kraje zostaną zobowiązane do przedłożenia narodowego planu działań oraz zdawania regularnych sprawozdań.
 - Utworzony zostanie system przejścia do wyższej kategorii w zależności od stopnia rozwoju gospodarczego.

Aby zapewnić zrealizowanie długoterminowego celu, jakim jest redukcja o połowę globalnej emisji gazów cieplarnianych do 2050 roku, trzeba sprawić, by w ciągu 10-20 lat jej poziom osiągnął szczyt i zaczął spadać. Niezbędny jest do tego program, w którym udział wezmą wszystkie kraje. Japonia, zakładając większy wkład ze strony krajów

rozwinętych niż krajów rozwijających się, chce nadal pełnić wiodącą rolę w tworzeniu realistycznych ram programu, w którym wszystkie główne państwa-emitenci wezmą udział w sposób bardziej odpowiedzialny.

Ryuichi Tanabe

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Japonii w Rzeczypospolitej Polskiej

Portal ChronmyKlimat.pl narodził się z głębokiego przekonania, że zmiany klimatu są na tyle poważnym zagrożeniem dla ludzkości, że trzeba natychmiast przedsięwziąć kroki, które uzmysłowiłyby skalę problemu. Ludzie zazwyczaj nie łączą coraz częściej występujących anomalii pogodowych ze zmianami klimatu, dlatego uważają, że problem dotyczy odległej przyszłości, na którą nie mają wpływu. Podczas gdy zmiany mają miejsce tu i teraz.

Naszym celem jest dostarczanie rzetelnych informacji i fachowych opracowań, tak by pokazać jak szeroki i współzależny wpływ na zagadnienia gospodarcze, społeczne i przyrodnicze mają kwestie klimatu.

Portal skierowany jest do wszystkich zainteresowanych tą tematyką, a w szczególności do członków organizacji pozarządowych, działaczy instytucji samorządowych, naukowców i instytucji prowadzących badania o ochronie klimatu, nauczycieli szkół średnich, gimnazjów, studentów, przedstawicieli biznesu, przedstawicieli mediów i związków zawodowych związanych przemysłem, który w znacznym stopniu wpływa na klimat.

Powstanie portalu przypada na okres szczególnie, to jest przed Konferencją Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian Klimatu (COP14), która odbędzie się w Poznaniu w dniach 1-12 grudnia. Konferencja jest elementem procesu mającego doprowadzić do zawarcia nowego globalnego porozumienia dotyczącego ograniczenia zmian klimatu. Dlatego właśnie teraz bardzo ważne jest podniesienie poziomu wiedzy na ten temat, a co za tym idzie - aktywności społecznej, tak by przyspieszyć proces negocjacji. Żeby świat jak najszybciej doszedł do porozumienia w tej kwestii i byśmy mogli spojrzeć w oczy przyszłym pokoleniom, wiedząc, że zrobiliśmy wszystko co w naszej mocy, by uchronić świat przed katastrofalnymi skutkami zmian klimatu.

Portal ChronmyKlimat.pl powstał z inicjatywy Instytutu na rzecz Ekorozwoju.
Katarzyna Teodorczuk

**Biuletyn Klimatyczny jest przygotowywany i rozpowszechniany przez
Instytut na rzecz Ekorozwoju (www.ine-isd.org.pl)**

we współpracy

z Polskim Klubem Ekologicznym – Okręg Mazowiecki (www.most.org.pl/pke-om).

Kontakt z wydawcą: Instytut na rzecz Ekorozwoju
ul. Nabelaka 15 lok.1, 00-743 Warszawa
tel.: (48-22) 851 04 02, 851 04 03, 851 04 04

fax: (48-22) 851 04 00,
e-mail: biuletyn@ine-isd.org.pl

**INSTYTUT
NA RZECZ
EKOROZWOJU**

